

Aprobate la 18.12.2018

Elaborarea standardelor moldovenești

Разработка стандартов Молдовы

Development of Moldovan standards

INSTITUTUL DE STANDARDIZARE DIN MOLDOVA (ISM)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. E. Coca, 28
Tel.: 22 905 303, fax: 22 905 333
www.standard.md

Preambul

Prezentele reguli de standardizare națională reprezintă revizuirea regulilor de standardizare RS 1:2017, pe care le înlocuiesc.

Față de ediția anterioară modificările majore constau în completarea cu prevederi noi privind inițierea temelor noi de standardizare, actualizarea conținutului notei de fundamentare, completarea cu cerințe de examinare a temei noi de standardizare și cu cerințe de notificare a anteproiectului standardului către oricare organizație, inclusiv Comisia Europeană, condiții pentru comasarea unor etape pentru a reduce timpul de elaborare.

Prezentele reguli de standardizare națională stabilesc modul de elaborare, aprobare, examinare periodică, confirmare, revizuire, modificare și anulare a standardelor moldovenești.

Regulile de standardizare națională sunt elaborate în baza prevederilor Directivei ISO/IEC Partea 1:2018 „*Consolidated ISO Supplement – Procedures specific to ISO*”, ale Regulamentului Intern CEN/CENELEC Partea 2:2018 „*Common rules for standardization work*” și ale Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului (WTO/TBT), anexa 3 „*Codul de bună practică pentru elaborarea, adoptarea și aplicarea standardelor*”.

1 Domeniu de aplicare

Prezentele reguli de standardizare națională (în continuare – reguli) descriu modul de elaborare, aprobare, examinare periodică, confirmare, revizuire, modificare și anulare a standardelor moldovenești originale.

În cazurile foarte specifice, diferite de cele descrise în reguli, se va aplica principiul similitudinii.

2 Referințe

Pentru aplicarea acestor reguli sunt indispensabile următoarele documente de referință:

SM SR EN 45020 Standardizarea și activități conexe. Vocabular general

Ghidul CEN/CENELEC 8 Linii directoare privind implementarea politicii comune pentru drepturile de proprietate intelectuală (IPR) (Patente și alte drepturi de proprietate intelectuală bazate pe invenții)

RS 6 Forma de prezentare a standardelor moldovenești

RS 7 Structura, redactarea și conținutul standardelor moldovenești

RS 8 Reguli de constituire și funcționare a comitetelor tehnice naționale

3 Termeni și definiții

Pentru scopurile acestor reguli, se utilizează termenii și definițiile, conform SM SR EN 45020, cu următoarele completări:

3.1

consens

acord general al majorității părților interesate, caracterizat prin absența unei opoziții susținute față de un anumit aspect esențial al subiectului de standardizare, luând în considerare punctul de vedere al fiecărei părți interesate și apropierea eventualelor poziții divergente

NOTĂ – Consensul nu înseamnă întotdeauna unanimitate.

3.2

examinare periodică

activitate de analizare a conținutului unui standard, prin care se verifică concordanța cerințelor standardului cu stadiul tehnicii și prevederile legislației și se stabilește dacă standardul trebuie confirmat, modificat, revizuit sau anulat, după caz

3.3

proiect de standard

temă de standardizare inclusă în programul de standardizare și dezvoltată succesiv pentru publicarea unui standard nou sau modificarea/revizuirea unui standard existent

3.4

program de standardizare națională

program anual de lucru al organismului național de standardizare, care conține lista cu temele care fac obiectul activității de standardizare

3.5

revizuire a standardului

etapă care poate rezulta în urma examinării periodice a unui standard și care constă în introducerea unor modificări importante în conținutul unui standard în concordanță cu stadiul tehnicii și publicarea unei noi ediții a standardului

3.6

standard moldovenesc original

standard aprobat și publicat de către Institutul de Standardizare din Moldova (ISM), pentru elaborarea căruia propunerea provine de la nivel național și pentru care, în momentul respectiv, nu există niciun standard internațional sau european cu același domeniu de aplicare

3.7**stopare a elaborării (*standstill*)**

obligație acceptată de membrii naționali ai CEN/CENELEC de a nu întreprinde nicio acțiune, fie pe durata elaborării unui standard european, fie după aprobarea acestuia, care ar putea prejudicia armonizarea tehnică la nivel european și, în particular, de a nu publica niciun standard național original nou sau revizuit, care contravine sau nu este aliniat complet la standardul european

NOTĂ – Obligația de a respecta principiul standstill este preluată și de membrii afiliați ai CEN/CENELEC.

4 Generalități

4.1 Lucrările de standardizare la nivel național, inclusiv urmărirea și coordonarea cu lucrările de standardizare europeană și internațională, se desfășoară în cadrul comitetelor tehnice naționale de standardizare (în continuare – comitete tehnice), înființate de ISM pe domenii de activitate.

4.2 Standardele moldovenești se elaborează, dacă există o necesitate pentru acest standard, urmând a soluționa o problemă reală sau potențială, comună pentru un cerc larg de părți interesate.

5 Elaborarea standardelor moldovenești**5.1 Etapele de elaborare**

Etapele de elaborare a unui standard moldovenesc sunt:

- a) temă nouă de standardizare (TNS);
- b) anteproiect (AP);
- c) proiect pentru comitet (PC);
- d) proiect pentru anchetă publică (PA);
- e) proiect de standard (PS);
- f) aprobarea standardului.

Pe parcursul elaborării unui standard, în cazuri bine justificate, unele etape pot fi cumulate (de exemplu, dacă la etapa de temă nouă de standardizare a fost prezentat inclusiv anteproiectul standardului, atunci în cadrul comitetului va fi examinată susținerea propunerii de temă nouă și transmiterea comentariilor asupra textului proiectului de standard etc.), după cum este descris corespunzător la fiecare etapă.

5.2 Temă nouă de standardizare (TNS)

5.2.1 Propunerile de teme noi de standardizare, pentru elaborarea de standarde moldovenești noi sau pentru revizuirea unor standarde existente, se pot face de către sau prin intermediul comitetelor tehnice.

5.2.2 Toate părțile interesate, inclusiv membrii comitetului tehnic, pot propune teme noi de standardizare sau de revizuire a standardelor existente, de exemplu, atunci când consideră că anumite cerințe, de produs, de proiectare, de încercări etc. nu sunt incluse în alte standarde moldovenești originale și/sau europene/internaționale, adoptate ca standarde moldovenești (etapa 00.00).

NOTĂ – Aici și în continuare sunt prezentate codurile etapelor de elaborare a standardelor moldovenești (de exemplu, 00.20), stabilite conform codurilor Organizației Internaționale de Standardizare (ISO). Toate codurile etapelor sunt prezentate în anexa A.

5.2.3 Dacă o parte interesată, nefiind membru al comitetului tehnic, consideră necesară elaborarea unui nou standard sau revizuirea unui standard existent, aceasta trebuie să înainteze ISM propunerea respectivă de temă nouă de standardizare, care urmează a fi examinată în cadrul unui comitet tehnic corespunzător.

5.2.4 La fel, teme noi de standardizare pot fi inițiate de ISM, în cazul în care domeniul se consideră important, dar nicio parte interesată nu a manifestat interes.

5.2.5 Dacă nu există un comitet tehnic privind subiectul pentru care se dorește elaborarea standardului moldovenesc, partea interesată înaintează propunerea de temă nouă în adresa ISM și exprimă interesul

pentru crearea unui comitet tehnic în modul stabilit de RS 8. Inițiativa de creare a unui comitet tehnic poate veni și din partea ISM.

5.2.6 Propunerea de temă nouă pentru elaborarea unui standard nou sau pentru revizuirea unui standard trebuie documentată și justificată din punct de vedere tehnic și economic de autorul propunerii.

5.2.7 Nu se admite elaborarea standardelor pentru aspecte sau subiecte care fac obiectul și trebuie prevăzute în acte normative obligatorii de natură regulatorie (legi, hotărâri de guvern, ordine ale autorităților de reglementare etc.).

5.2.8 Autorul propunerii trebuie să elaboreze o notă de fundamentare care să conțină argumente sau informații privind:

- a) titlul și domeniul de aplicare a temei noi de standardizare;
- b) necesitatea elaborării unui nou standard;
- c) descrierea problemei reale sau potențiale pe care vine să o soluționeze noul standard;
- d) cercul de utilizatori vizați de această problemă și argumentarea că standardul este necesar unui cerc cât mai larg de utilizatori;
- e) avantajul de ordin economic, industrial etc. obținut de la aplicarea standardului
- f) lipsa standardelor europene sau internaționale publicate sau în curs de elaborare, având același subiect de standardizare și domeniu de aplicare;
- g) descrierea legăturii dintre propunerea de standard nou și legislația aplicabilă sectorului;
- h) prevedere clară dacă subiectul dat are sau nu are impact pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM)

5.2.9 Propunerile de teme noi de standardizare și cele pentru revizuirea standardelor ar trebui însoțite de un anteproiect sau cel puțin de un rezumat care să menționeze aspectele principale și titlurile articolelor corespunzătoare din standard (cuprins).

5.2.10 Propunerea de temă nouă de standardizare este supusă examinării prealabile de către ISM privind la corespunderea acesteia prezentelor reguli de standardizare. În cazul necorespunderii propunerii de temă nouă de standardizare, aceasta este returnată părții care a propus-o. În cazul conformității propunerii cu regulile de standardizare, ISM transmite în CT corespunzător propunerea pentru a fi examinată și este solicitată susținerea în cadrul comitetului tehnic (etapa 00.20).

5.2.11 Tema nouă de standardizare se acceptă de către ISM (etapa 10.99), dacă sunt satisfăcute cumulativ următoarele condiții:

- sunt suficiente argumente sau dovezi că există o problemă reală sau potențială care se dorește a fi soluționată;
- tema nouă de standardizare este solicitată și benefică unui cerc larg de utilizatori, nu doar pentru o singură parte interesată;
- există argumente și date referitor la avantajele privind relevanța pentru piață și impactul asupra competitivității companiilor și întreprinderilor mici și mijlocii din domeniu.

5.2.12 Tema nouă de standardizare se respinge de către ISM (etapa 10.98), dacă se îndeplinește, cel puțin, una din condițiile din continuare:

- nu este satisfăcută cel puțin o condiție de la 5.2.11;
- există un standard internațional sau european publicat, având același subiect de standardizare și domeniu de aplicare;
- la nivel internațional sau european este inițiată elaborarea unui standard cu tema de standardizare identică sau similară;
- subiectul este pe deplin descris și acoperit de prevederi din legislație, iar elaborarea unui nou standard ar descrie prevederi contradictorii, incoerente sau excesive față de cele stabilite în legislație sau ar repeta prevederile legislației.

5.2.13 Tot la această etapă ISM verifică dacă există teme de standardizare similare inițiate de alte comitete tehnice și dacă lucrările nu se dublează. În cazul în care asemenea situații există, ISM va convoca o ședință comună a acelor două comitete tehnice, la care se va discuta forma de colaborare între comitete, urmând a fi promovat un proiect de standard în comun.

5.2.14 Propunerile respinse se comunică în scris de către ISM autorului, indicând și motivele respingerii.

5.2.15 Autorul poate prezenta clarificări, argumente suplimentare sau modificări substanțiale asupra propunerii.

ISM, examinând aceste argumente suplimentare, prin prisma condițiilor de la 5.2.11 și 5.2.12, ia o decizie definitivă.

5.2.16 ISM examinează dacă este suficient de reprezentativă componența comitetului tehnic, pentru a acoperi tema nouă de standardizare. În cazul în care ISM consideră că ar fi oportună participarea unei noi părți interesate, ISM va remite suplimentar invitația de aderare la comitetul tehnic a entității respective.

5.2.17 În cazul conformității propunerii cu regulile de standardizare, ISM transmite în CT corespunzător propunerea pentru a fi examinată și este solicitată susținerea în cadrul comitetului tehnic (etapa 00.20).

5.2.18 Astfel, în termen de 30 de zile de la primire, membrii comitetului tehnic național examinează următoarele aspecte legate de noua temă de standardizare:

- existența unui standard european sau internațional publicat sau în curs de elaborare cu același domeniu de aplicare, caz în care propunerea se respinge;
- relevanța pentru piață și impactul asupra competitivității companiilor și întreprinderilor mici și mijlocii din domeniu;
- posibilitatea facilitării accesului pe piață și înlăturării barierelor tehnice din calea circulației mărfurilor;
- promovarea rezultatelor cercetării-inovării;
- posibilitatea ca standardul să fie citat în legislație;
- respectarea intereselor consumatorilor, a cerințelor de securitate, de siguranță în funcționare, de protecție a muncii și de protecție a mediului;
- asigurarea interoperabilității;
- alte aspecte de fezabilitate (dacă există).

5.2.19 Fiecare membru al comitetului tehnic trebuie să se pronunțe dacă consideră necesară elaborarea unui nou standard moldovenesc și dacă acceptă să participe la elaborarea standardului.

5.2.20 În cazul lipsei unui răspuns asupra propunerii de temă nouă de standardizare din partea unui membru al comitetului tehnic, secretarul comitetului tehnic va mai remite o solicitare repetată, stabilind un nou termen de 15 zile pentru prezentarea opiniei. În cazul lipsei de răspuns și după a doua solicitare, această lipsă de răspuns va fi tratată ca lipsă de interes și va fi indicată în procesul-verbal ca lipsă de susținere a propunerii.

5.2.21 Dacă la etapa de examinare a temei noi de standardizare a fost prezentat inclusiv și anteproiectul standardului, atunci în cadrul comitetului va fi examinată susținerea sau respingerea propunerii de temă nouă. În cazul în care tema se susține, membrii comitetului tehnic vor transmite și comentariile asupra textului anteproiectului de standard.

5.2.22 Propunerea de temă nouă de standardizare este acceptată de către comitetul tehnic, dacă a fost susținută de cel puțin jumătate dintre membri.

5.2.23 Dacă propunerea nu este susținută de numărul necesar de membri, propunerea de temă de standardizare se consideră respinsă (etapa 00.98).

5.2.24 Secretarul comitetului tehnic întocmește un tabel centralizator al opiniilor membrilor comitetului și un aviz privind acceptarea sau respingerea temei noi de standardizare.

5.2.25 Temei noi acceptate i se atribuie un număr unic de înregistrare, care va deveni indicativul viitorului standard moldovenesc și este inclusă în programul de standardizare națională (etapa 20.00).

5.2.26 Pentru standardele moldovenești care se elaborează ca urmare a necesității implementării standardelor europene (de exemplu, anexe naționale la Eurocoduri etc.), etapele de la 5.2.1 – 5.2.24 nu se aplică.

5.3 Anteproiectul standardului moldovenesc (AP)

5.3.1 Anteproiectul de standard (AP) este elaborat de un membru sau un grup de membri ai comitetului tehnic (etapa 20.20). În cazuri bine justificate, anteproiectul poate fi elaborat și de o parte interesată, care nu este membru al comitetului tehnic.

În toate cazurile, comitetul tehnic trebuie să stabilească o perioadă de timp rezonabilă, care să permită elaborarea anteproiectului, dar nu mai mult de 6 luni.

5.3.2 În cazuri de excepție, anteproiectul poate fi elaborat de o parte interesată, care nu este membră a comitetului tehnic. Anteproiectul este înaintat comitetului tehnic pentru examinare și promovare în modul stabilit.

5.3.3 Structura, conținutul și forma de prezentare a anteproiectului, conform RS 6 și RS 7.

5.3.4 Anteproiectul standardului și, ulterior, standardul, nu trebuie:

- să repete, să ofere interpretări, să modifice sensul, să extindă sau să contravină prevederilor stabilite în acte normative obligatorii de natură regulatorie (legi, hotărâri de guvern, ordine ale autorităților de reglementare);
- să conțină prevederi care fac obiectul relațiilor contractuale între părți;
- să prevadă necesitatea respectării anumitor articole specifice din legislație sau să ceară respectarea legislației sectoriale într-un domeniu;
- să descrie sau să preia angajamente sau obligații pe care trebuie să și le asume agenții economici sau alți actori de piață.

La toate etapele ulterioare de elaborare a standardului, trebuie respectate regulile de la prezentul punct, privind conținutul proiectului standardului.

5.3.5 Autorul propunerii trebuie să urmărească și să depună toate eforturile rezonabile, pentru a se asigura dacă există (sau nu există) vreun drept de proprietate intelectuală înregistrat sau în proces de înregistrare (drept de autor și/sau brevet) asociat obiectului standardizării sau esențial pentru aplicarea standardului. Drepturile de proprietate intelectuală, dacă există, trebuie declarate de către deținătorul acestora și aduse la cunoștința comitetului tehnic la începutul procesului de elaborare sau de revizuire a standardului moldovenesc, urmărind, în aceste cazuri, a fi respectate prevederile Ghidului CEN/CENELEC 8.

Elementele acoperite prin drepturi de proprietate intelectuală se pot include într-un standard doar dacă:

- elementele respective sunt absolut necesare aplicării standardului și
- titularul dreptului de proprietate intelectuală este de acord să le pună la dispoziție în condiții rezonabile și nediscriminatorii.

5.3.6 În cazul în care survin situații descrise la 5.3.5, în preambulul standardului trebuie menționat distinct asupra existenței unor drepturi de proprietate intelectuală asociate și necesare aplicării standardului.

5.3.7 Secretarul comitetului tehnic transmite anteproiectul, împreună cu nota de fundamentare, spre examinare tuturor membrilor comitetului tehnic (etapa 30.00).

Anteproiectul, dacă a fost elaborat, poate fi transmis odată cu propunerea de examinare a temei noi de standardizare, conform capitolului 5.2. În acest caz, toate etapele descrise în continuare derulează concomitent cu etapele descrise la capitolul 5.2.

5.3.8 Pentru a informa părțile interesate despre elaborarea unui nou standard, în Buletinul de Standardizare se publică un anunț privind elaborarea anteproiectului standardului moldovenesc și deschiderea pentru părțile interesate de a participa la lucrările comitetului tehnic asupra acestui anteproiect de standard. Anunțul va conține informațiile referitor la CT care elaborează proiectul de standard, indicativul, titlul și domeniul de aplicare a proiectului de standard.

5.3.9 Despre inițierea elaborării unui standard moldovenesc este informat și Centrul de Management CEN/CENELEC (CCMC), fiind efectuată notificarea corespunzătoare prin intermediul instrumentelor IT ale CCMC. La fel, este informat corespunzător Secretariatul OMC/TBT.

5.3.10 La finalul perioadei de notificare în rândul țărilor membre CEN/CENELEC, care durează aproximativ două luni, sunt posibile următoarele situații:

5.3.11

- dacă de la nivel european nu există niciun răspuns, proiectul de standard moldovenesc continuă să se elaboreze la nivel național. În cazul în care tema de standardizare prezintă interes pentru un organism național de standardizare dintr-un alt stat și ISM primește din partea acestuia o solicitare de participare la lucrări, experții desemnați pot să participe în calitate de observatori la lucrările comitetului tehnic;
- dacă tema de standardizare prezintă interes la nivel european și ISM este informat în acest sens de CEN sau CENELEC, lucrările la nivel se stopează în baza obligației de standstill (de stopare a elaborării). În acest caz, comitetul tehnic național poate să desemneze un expert care să participe în grupul de lucru

constituit la nivel european pentru elaborarea proiectului de standard. Responsabilitatea pentru conținutul tehnic al proiectului final de standard european nu revine comitetului tehnic.

NOTĂ – La această etapă și în cele ulterioare, pe pagina de titlu a proiectului de standard se aplică elemente care descriu etapa la care se află acesta.

5.3.12 Tema de standardizare, care, timp de 6 luni de la acceptare nu a ajuns la etapa 30.00, se consideră abandonată (etapa 20.98), iar lucrările asupra acestui proiect încetează, fiind informat comitetul tehnic respectiv.

5.3.12 Proiectul de standard poate fi solicitat de oricare organizație, inclusiv de Comisia Europeană sau organism de standardizare europeană la orice etapă. ISM înregistrează solicitarea și răspunde în termen maxim de 3 luni și ia cunoștință de orice observații primite.

5.3.13 În cazul în care ISM primește observații care indică faptul că un proiect de standard moldovenesc original ar avea un impact negativ asupra pieței europene ISM va consulta organizațiile de standardizare europene relevante și Comisia Europeană înainte de a aproba standardul.

5.4 Proiectul pentru comitet (PC)

5.4.1 Proiectul pentru comitet, transmis tuturor membrilor comitetului tehnic, este supus examinării de către aceștia (etapa 30.20).

5.4.2 Membrii comitetului tehnic transmit observațiile prin completarea unui formular de model aprobat de ISM.

5.4.3 Observațiile se transmit în termen de 30 zile calendaristice din ziua primirii anteproiectului. Observațiile transmise mai târziu de termenul stabilit, nu se examinează și nu se includ în sinteza observațiilor.

5.4.4 În cazul lipsei unui răspuns asupra proiectului din partea majorității membrilor comitetului tehnic, secretarul comitetului tehnic va mai remite o solicitare repetată stabilind un nou termen de 15 de zile pentru prezentarea observațiilor.

5.4.5 În cazul lipsei de răspuns și după a doua solicitare, această lipsă de răspuns va fi tratată ca lipsă de interes pentru proiectul elaborat și va fi indicată în procesul-verbal ca abținere implicită.

5.4.6 În cazul în care mai mult de jumătate din membrii comitetului tehnic nu au transmis opinia, chiar după solicitări repetate, conform 5.4.4 și 5.4.5, lucrările asupra proiectului încetează și proiectul se abandonează (etapa 30.98). Acest lucru este anunțat membrilor comitetului tehnic de către secretar. Restabilirea lucrărilor asupra proiectului de standard se face prin inițierea unei teme noi de standardizare, conform 5.2.

5.4.7 Secretarul comitetului tehnic trebuie să întocmească sinteza observațiilor primite. Concluziile privind observațiile la anteproiectul standardului se expun pentru fiecare observație, cu utilizarea sintagmelor:

- „Se acceptă” – în cazul când observațiile se acceptă integral;
- „Se acceptă cu modificare” – în cazul când observația se acceptă în principiu și a fost modificată corespunzător;
- „Discuție în ședință” – în cazul când observațiile necesită discuții și clarificări în cadrul ședinței comitetului tehnic;
- „Se respinge” – în cazul când observațiile contravin legislației sau regulilor de standardizare în vigoare, nu corelează cu documentele naționale de politici, nu se referă la subiect, depășesc obiectul de standardizare al proiectului standardului discutat sau alte cazuri contradictorii bine justificate.

5.4.8 Analiza observațiilor și definitivarea textului se desfășoară în ședința comitetului tehnic prin obținerea consensului, având în vedere încadrarea în termenele stabilite. Pentru obținerea consensului, membrii comitetului tehnic pot fi consultați și prin corespondență.

5.4.9 Deciziile în cadrul comitetului tehnic se iau prin consens, care se consideră atins dacă proiectul este susținut de către 2/3 din toți membrii comitetului tehnic și dacă proiectul este respins de nu mai mult de 1/4 dintre toți membrii. În cazul în care numărul total al membrilor comitetului tehnic nu permite calcularea unor numere întregi a 2/3 și a 1/4 din numărul total, rotunjirea numerelor se va face în direcția celui mai apropiat număr întreg.

5.4.10 Dacă în etapa de discuții în comitet se evidențiază o poziție divergentă persistentă, fiind justificată din punct de vedere tehnic, condiții de securitate, sănătate, mediu, încercări, corelare cu reglementări tehnice în vigoare etc. față de anumite aspecte tratate în proiectul de standard, președintele comitetului tehnic trebuie să facă demersurile necesare pentru a obține consensul. Dacă disputa nu poate fi soluționată în comitetul tehnic, părțile rămase în divergență se pot adresa ISM.

5.4.11 Pentru fiecare ședință a comitetului tehnic, secretarul trebuie să întocmească o listă de participare, care se semnează de toți participanții și un proces-verbal, care să conțină hotărârile adoptate. În cazul examinării proiectelor prin corespondență electronică (e-mail), deciziile, la fel, se consemnează în proces-verbal.

5.4.12 Prevederile reflectate în procesul-verbal trebuie să fie clar exprimate și să evidențieze toate problemele și hotărârile luate asupra proiectelor analizate. Procesul-verbal trebuie să aibă un număr de înregistrare și să fie semnat de președintele și secretarul comitetului tehnic. În cazul deciziilor luate prin corespondență electronică, este suficientă aprobarea procesului verbal transmisă prin email de către președinte. Mesajul de acceptare a procesului-verbal se păstrează împreună cu procesul-verbal semnat de secretar.

5.4.13 În baza deciziilor adoptate, anteproiectul se modifică de către secretarul comitetului tehnic, împreună cu elaboratorul.

5.4.14 Ciclul de la punctele 5.4.1 – 5.4.10 se repetă până când președintele comitetului tehnic nu consideră că asupra proiectului respectiv s-a ajuns la un consens în cadrul comitetului tehnic (etapa 30.60).

5.4.15 Acceptarea de către comitetul tehnic al proiectului în redacția definitivă și decizia de înaintare la următoarea etapă se menționează în procesul-verbal. În procesul verbal va fi făcută mențiunea că dacă la etapa de anchetă publică nu vor parveni observații sau comentarii, atunci proiectul de standard în versiunea acceptată la această etapă va fi înaintat ca proiect de standard (PS) spre aprobare (conform 5.6).

5.4.16 Tema de standardizare, pentru care, timp de 18 luni de la acceptare nu atinge etapa 30.60, lucrările asupra acestei teme încetează și proiectul se anulează (etapa 30.98).

5.4.17 Proiectul pentru comitet, asupra căruia s-a ajuns la un consens în cadrul comitetului tehnic, se înaintază către ISM ca proiect pentru anchetă publică (etapa 40.00).

5.5 Proiectul pentru anchetă publică (PA)

5.5.1 În baza proiectului de comitet, ISM demarează ancheta publică, etapă în care orice parte interesată poate face comentarii, observații sau obiecții asupra proiectului de anchetă publică (etapa 40.20).

5.5.2 Indicativul, titlul și domeniul de aplicare al proiectului de standard supus anchetei publice și termenul până la care se pot transmite observații se publică în Buletinul de Standardizare. Etapa de anchetă publică, de regulă, este de până la două luni de la data publicării anunțului, dar nu mai puțin de o lună.

5.5.3 În etapa de anchetă publică, proiectul de standard este disponibil la solicitare. Secretarul comitetului tehnic trebuie să transmită proiectul pentru anchetă publică tuturor părților interesate care l-au solicitat în etapa de anchetă publică. Proiectul se transmite în format PDF, cu marcajul digital „*Document de lucru – Reprodus interzisă*”, inserat pe fundalul textului.

5.5.4 Anunțul de anchetă este difuzat de secretar și tuturor membrilor comitetului tehnic.

5.5.5 Orice persoană fizică sau juridică interesată poate lua cunoștință de textul proiectului (PA) și prezenta observațiile sale pe marginea proiectului.

5.5.6 În perioada anchetei publice, proiectele sunt examinate și de ISM, pentru a stabili dacă principiile de standardizare, corelarea cu alte standarde, metodologia și regulile de redactare au fost respectate. ISM transmite observațiile sale, dacă acestea există, secretarului comitetului tehnic.

5.5.7 În perioada anchetei publice, toate observațiile pe marginea proiectului se transmit secretarului comitetului tehnic și se expun în aceeași consecutivitate ca și pentru etapa AP. Propunerile înaintate privind modificarea (includerea, excluderea sau înlocuirea) unor prevederi din proiect trebuie să fie concrete și argumentate.

5.5.8 Secretarul comitetului tehnic, în comun cu elaboratorul, întocmește sinteza observațiilor primite și o transmite tuturor membrilor comitetului tehnic (etapa 40.60).

5.5.9 Secretarul comitetului tehnic trebuie să transmită sinteza observațiilor membrilor comitetului tehnic, împreună cu invitația de participare la ședința comitetului pentru analiza observațiilor și definitivarea textului proiectului de standard. Părțile interesate care au făcut observații și nu sunt membri ai comitetului tehnic, pot fi invitate la ședința de analiză a observațiilor.

5.5.10 În cazul lipsei unui răspuns asupra proiectului din partea unui membru al comitetului tehnic, secretarul comitetului tehnic va mai remite o solicitare repetată, stabilind un nou termen de 15 zile pentru prezentarea observațiilor. În cazul lipsei de răspuns și după a doua solicitare, această lipsă de răspuns va fi tratată ca lipsă de interes și va fi indicată în procesul-verbal ca abținere implicită.

5.5.11 Discutarea în cadrul comitetului tehnic a observațiilor pe marginea proiectului (PA) se face în decurs de cel mult 60 de zile calendaristice de la data încheierii anchetei publice. Discuțiile asupra propunerilor pot avea loc și prin corespondență.

5.5.12 Dacă în urma observațiilor, rezultate din ancheta publică, sunt propuse modificări importante în proiectul standardului, comitetul tehnic poate lua decizia ca proiectul modificat să fie supus unei noi anchete publice (etapa 40.93).

5.5.13 După a doua anchetă publică se întocmește sinteza observațiilor și se transmite tuturor membrilor comitetului tehnic.

5.5.14 Dacă după a doua anchetă publică nu poate fi atins consensul, comitetul tehnic poate lua decizia de a anula proiectul (etapa 40.98).

5.5.15 Dacă în etapa de anchetă publică se evidențiază o poziție divergentă persistentă, fiind justificată din punct de vedere tehnic, condiții de securitate, sănătate, mediu, încercări, corelare cu reglementări tehnice în vigoare etc. față de anumite aspecte tratate în proiectul de standard, președintele comitetului tehnic trebuie să facă demersurile necesare pentru a obține consensul. Dacă disputa nu poate fi soluționată în comitetul tehnic, părțile rămase în divergență se pot adresa ISM.

5.5.16 Proiectul modificat în baza obiecțiilor și propunerilor primite în perioada anchetei publice și asupra căruia s-a ajuns la un consens în cadrul comitetului tehnic, se consideră proiect de standard (PS).

5.5.17 Pentru fiecare ședință a comitetului tehnic, secretarul trebuie să întocmească o listă de participare, care se semnează de toți participanții și un proces-verbal, care să conțină hotărârile adoptate. În cazul examinării proiectelor prin corespondență electronică (e-mail), deciziile, la fel, se consemnează în proces-verbal.

5.5.18 Prevederile reflectate în procesul-verbal trebuie să fie clar exprimate și să evidențieze toate problemele și hotărârile luate asupra proiectelor analizate. Procesul-verbal trebuie să fie semnat de președintele și secretarul comitetului tehnic. În cazul deciziilor luate prin corespondență electronică, este suficientă aprobarea procesului-verbal transmisă prin email de către președinte. Mesajul de acceptare a procesului-verbal se păstrează împreună cu procesul-verbal semnat de secretar.

5.5.19 În cazul în care în cadrul anchetei publice nu au fost înaintate observații din partea părților interesate sau a membrilor comitetului tehnic, se consideră acceptată și se promovează versiunea asupra căreia a convenit comitetul tehnic, conform 5.4.15, fără a fi nevoie de ședință și examinări repetate sau suplimentare.

5.6 Proiect de standard (PS)

5.6.1 Proiectul de standard se transmite în format de hârtie și versiunea electronică de către secretarul comitetului tehnic spre aprobare în adresa ISM (etapa 50.00), împreună cu următoarele documente:

- scrisoarea de însoțire (dacă secretariatul nu este deținut de ISM);
- nota de fundamentare;
- sinteza observațiilor și scrisorile în original sau mesajele electronice, conform cărora a fost întocmită sinteza observațiilor la etapele PC și PA;
- procesul-verbal al ședinței comitetului tehnic referitor la acceptarea redacției finale a proiectului standardului; în cazul situației de la 5.5.19, se prezintă procesul-verbal de la 5.4.15.

5.6.2 Textul proiectului de standard (PS) trebuie să fie semnat de președintele și secretarul comitetului tehnic.

5.7 Aprobarea standardelor moldovenești

5.7.1 ISM examinează în decurs de 30 de zile calendaristice proiectele de standard primite pentru aprobare (etapa 50.20).

5.7.2 Proiectele de standard în care nu se respectă prevederile prezentelor reguli de standardizare, pentru care nu a fost asigurat un consens în cadrul comitetului tehnic, în care, în mod nejustificat, nu s-a ținut cont de observațiile importante ale ISM sau ale părților interesate care au examinat proiectul în cauză, când unele prevederi ale proiectului contravin legislației în vigoare sau nu corelează cu documentele naționale de politici, se restituie comitetului tehnic pentru reexaminare sau pentru modificare (etapa 50.92).

5.7.3 Aprobarea proiectului de standard se efectuează de către directorul ISM (etapa 50.99).

5.7.4 Informația referitoare la standardele aprobate și data aprobării standardelor se publică în Buletinul de Standardizare.

5.7.5 După aprobare, standardele se publică pentru a fi disponibile părților interesate (etapa 60.60).

6 Examinarea periodică, confirmarea, modificarea, revizuirea și anularea standardelor moldovenești

6.1 Examinarea periodică a standardelor moldovenești

6.1.1 Fiecare standard trebuie examinat periodic (etapa 90.20), pentru a stabili dacă standardul poate fi aplicat în continuare.

6.1.2 Standardele moldovenești trebuie examinate o dată la cinci ani de la data aprobării sau de la data ultimei confirmări, modificări sau revizuirii.

6.1.3 Examinarea periodică a standardelor moldovenești se efectuează cu scopul de a asigura:

- a) corespunderea acestora prevederilor legislației naționale;
- b) utilitatea pentru industria și economia națională;
- c) armonizarea cu prevederile standardelor europene și internaționale pertinente;
- d) actualitatea reflectării realizărilor moderne ale științei, tehnicii și tehnologiei.

6.1.4 Examinarea periodică a standardelor moldovenești este efectuată de către comitetul tehnic care l-a elaborat.

6.1.5 În cazul desființării comitetului tehnic, care a elaborat standardul, examinarea periodică a standardelor trebuie efectuată de către alt comitet tehnic, creat pentru această sarcină specifică.

6.2 Planificarea procesului de examinare periodică

6.2.1 Examinarea periodică a unui standard moldovenesc trebuie inițiată cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea termenului de 5 ani, de la data aprobării sau de la data ultimei confirmări.

6.2.2 Identificarea standardelor și urmărirea perioadelor când se atinge termenul indicat la 6.2.1 este efectuată de comitetul tehnic responsabil, iar în cazul lipsei comitetului tehnic responsabil pentru un anumit domeniu, acest lucru este efectuat de ISM.

6.2.3 Secretarul comitetului tehnic întocmește, în trimestrul 3 al fiecărui an, în comun cu membrii comitetului tehnic, o listă de standarde care se planifică a fi supuse examinării în anul următor.

6.2.4 În propunerea de examinare se cuprind toate standardele care țin de obiectul de standardizare al comitetului tehnic respectiv și pentru care urmează a fi atins termenul de 5 ani, menționat la 6.2.1.

6.2.5 Secretarul comitetului tehnic include în planul de activitate anual al comitetului tehnic propunerile pentru examinarea periodică a standardelor și transmite ISM propunerile respective.

6.2.6 Standardele supuse examinării periodice se includ în programul de standardizare națională.

6.3 Procedura de examinare periodică a standardelor moldovenești

6.3.1 Secretarul comitetului tehnic transmite membrilor notificarea privind necesitatea examinării periodice a standardului prin prisma criteriilor de la 6.3.3.

6.3.2 Secretarul comitetului tehnic solicită ISM publicarea în Buletinul de Standardizare și pe pagina oficială www.standard.md a anunțului privind examinarea periodică cu titlurile standardelor examinate și termenul până la care se pot transmite propuneri sau observații.

Termenul pentru examinarea de către membrii comitetului tehnic și de către alte părți interesate nu va depăși 30 de zile calendaristice.

6.3.3 Criteriile care stau la baza examinării standardului sunt:

- a) standardul trebuie să conțină prevederi care nu contravin legislației în vigoare;
- b) standardul trebuie să fie relevant, necesar și să fie utilizat în economia națională;
- c) standardul trebuie să reflecte realizările moderne ale științei, tehnicii și tehnologiei;
- d) standardul trebuie să fie armonizat cu standardele internaționale și europene corespunzătoare sau cu legislația din domeniu;
- e) standardul trebuie să asigure compatibilitatea și interschimbabilitatea produselor fabricate și utilizate.

6.3.4 În cadrul examinării periodice, propunerile sau observațiile pentru fiecare standard în parte se întocmesc și se transmit de către membrii comitetului tehnic, conform modelului aprobat de ISM.

6.3.5 Secretarul comitetului tehnic acumulează propunerile și observațiile membrilor comitetului tehnic și ale altor părți interesate, primite până la finalizarea anchetei publice.

6.3.6 În baza propunerilor și observațiilor rezultate din ancheta publică, comitetul tehnic definitivează și stabilește propunerile finale privind standardele supuse examinării.

6.3.7 Secretarul comitetului tehnic întocmește pentru fiecare standard o fișă de examinare periodică, conform modelului aprobat de ISM, în care se prezintă opinia generalizată.

6.3.8 În urma examinării periodice a unui standard, pot fi înaintate propuneri de:

- a) confirmare a standardului, conform 6.4;
- b) modificare a standardului, conform 6.5;
- c) revizuire a standardului, conform 6.6;
- d) anulare a standardului, conform 6.7.

Aceste propuneri se reflectă în fișa de examinare periodică.

6.3.9 Secretarul comitetului tehnic convoacă o ședință a comitetului tehnic pentru discutarea propunerilor, fișelor de examinare periodică și luarea deciziilor finale asupra standardelor supuse examinării periodice (etapa 90.60). Aceste discuții pot fi purtate prin corespondență.

6.3.10 Pentru fiecare ședință a comitetului tehnic, secretarul trebuie să întocmească o listă de participare, care se semnează de toți participanții și un proces-verbal, care să conțină hotărârile adoptate. În cazul examinării proiectelor prin corespondență electronică (e-mail), deciziile, la fel, se consemnează în proces-verbal.

6.3.11 Procesul-verbal trebuie să fie semnat de președintele și secretarul comitetului tehnic. În cazul deciziilor luate prin corespondență electronică, este suficientă aprobarea procesului-verbal transmisă prin e-mail de către președinte. Mesajul de acceptare a procesului-verbal se păstrează împreună cu procesul-verbal semnat de secretar.

6.3.12 Secretarul comitetului tehnic transmite către ISM procesul-verbal al ședinței comitetului tehnic, fișele de examinare periodică privind standardele supuse examinării periodice, lista de participare semnată de participanți.

6.3.13 Pentru domeniile pentru care lipsesc comitete tehnice, ISM inițiază crearea unui comitet tehnic pentru această sarcină specifică.

6.3.14 Dacă nu se reușește crearea comitetului tehnic din prima încercare, ISM va repeta procedura a doua oară. Dacă după a doua tentativă nu se reușește crearea comitetului tehnic, ISM va acționa conform 6.7.2.

6.3.15 ISM examinează propunerile comitetelor tehnice, precum și ca rezultat al prevederilor 6.3.12, adoptă deciziile corespunzătoare de confirmare, modificare, revizuire sau anulare.

6.3.16 ISM poate solicita clarificări sau examinări repetate, în caz de dubii argumentate în privința unor propuneri de confirmare, modificare, revizuire sau anulare a standardelor. În cazul unor propuneri pe care ISM le consideră insuficient de argumentate, în special când standardul conține prevederi contrare legislației în vigoare, ISM trebuie să solicite o examinare repetată.

6.3.17 ISM poate, de asemenea, efectua examinarea aspectelor de eficiență economică, care derivă din propunerile respective (de exemplu, numărul de exemplare de standard solicitat în ultimii 5 ani, costurile de achiziție a unei versiuni a standardului într-o anumită limbă etc.).

6.4 Confirmarea standardelor moldovenești

6.4.1 Standardul moldovenesc poate fi confirmat (etapa 90.93), ca urmare a examinării periodice, dacă acest standard satisface toate criteriile aplicabile, conform 6.3.3.

6.4.2 Decizia privind confirmarea standardului supus examinării periodice se adoptă de ISM, în baza propunerilor parvenite de la comitetul tehnic.

6.4.3 În urma confirmării, indicativul și anul aprobării standardului supus examinării periodice nu se modifică.

6.4.4 Confirmarea unui standard nu implică publicarea unei noi ediții a standardului.

6.4.5 Informația privind standardele confirmate se publică în Buletinul de Standardizare și pe pagina web oficială a ISM.

6.5 Modificarea standardelor moldovenești

6.5.1 În cazul în care, în urma examinării periodice, standardul nu satisface unul din criteriile a), c), d) sau e) de la 6.3.3, standardul poate fi modificat, dacă sunt satisfăcute celelalte criterii.

6.5.2 Elaborarea și aprobarea modificărilor la standardele moldovenești se efectuează în conformitate cu etapele de elaborare a unui standard, descrise în capitolul 5.

6.5.3 Modificarea unui standard moldovenesc poate fi efectuată, inclusiv la necesitate, în afara examinării periodice.

6.5.4 Redactarea modificărilor se efectuează în conformitate cu RS 7. Forma de prezentare a modificărilor se efectuează în conformitate cu RS 6.

6.6 Revizuirea standardelor moldovenești

6.6.1 În cazul în care standardul nu satisface, chiar parțial, criteriul a) de la 6.3.3 și dacă nu este satisfăcut unul din criteriile c), d) sau e) de la 6.3.3, standardul poate fi revizuit, dacă sunt satisfăcute celelalte criterii.

6.6.2 În cazul revizuirii standardului se elaborează un standard nou, în locul celui în vigoare. În acest caz, standardul în vigoare se anulează, iar pe pagina de titlu a standardului nou se indică standardul pe care îl înlocuiește, conform RS 6. Standardului nou i se atribuie același indicativ, cu înlocuirea anului aprobării.

6.6.3 Concomitent cu revizuirea standardului trebuie să fie pregătite propunerile privind modificarea standardelor interconexe, care conțin referințe datate la standardul revizuit.

6.6.4 Elaborarea și aprobarea standardelor revizuite se efectuează în conformitate cu etapele de elaborare a unui standard, descrise în capitolul 5.

6.6.5 Redactarea proiectelor standardelor revizuite se efectuează în conformitate cu RS 6, forma de prezentare, în conformitate cu RS 7.

6.7 Anularea standardelor moldovenești

6.7.1 Dacă în urma examinării periodice se constată că nu este satisfăcut criteriul a) menționat în 6.3.3 sau dacă nu sunt satisfăcute oricare alte două și mai multe criterii de la 6.3.3 – standardul se anulează (etapa 90.99).

6.7.2 Dacă nu se reușește crearea unui comitet tehnic pentru examinarea periodică, conform 6.3.13, standardele vizate se anulează de către ISM.

6.7.3 ISM urmărește neadmiterea existenței standardelor care conțin prevederi contrare sau divergente legislației. Astfel, în cazul în care un standard a fost planificat spre examinare în comitetul tehnic, dar comitetul nu a desfășurat pe parcursul anului în curs examinarea periodică a acestui standard, lipsește decizia comitetului și standardul conține prevederi contrare sau divergente legislației în vigoare, ISM va anula standardul la expirarea anului în care a fost planificată examinarea periodică a standardului respectiv. Comitetul tehnic poate iniția elaborarea unui nou standard moldovenesc pe acest subiect, conform capitolului 5.

6.7.4 Informația referitoare la standardele moldovenești anulate se publică în Buletinul de Standardizare și pe pagina web oficială a ISM.

Anexa A
(normativă)

Codurile etapelor de elaborare a standardelor moldovenești

NOTĂ – Codurile etapelor de elaborare a standardelor moldovenești sunt stabilite conform codurilor Organizației Internaționale de Standardizare (ISO).

Etapa	Subetapa						
	00 Înregistrare	20 Începutul acțiunii	60 Finalizarea acțiunii	90 Subetapele de decizie			
				92 Repetarea unei etape anterioare	93 Repetarea etapei actuale	98 Renunțare	99 Acțiune
00 Etapa preliminară	00.00 Propunere de proiect nou-recepționată	00.20 Examinarea propunerii de proiect nou				00.98 Abandonarea propunerii de proiect nou	
10 Etapa de propunere						10.98 Respingerea propunerii de proiect nou	10.99 Acceptarea propunerii de proiect nou
20 Etapa de elaborare	20.00 Noul proiect de standard înregistrat în program	20.20 Anteproiect elaborat (AP)				20.98 Anteproiect anulat	
30 Etapa de comitet	30.00 Proiect pentru comitet (PC)	30.20 Discuții asupra proiectului pentru comitet	30.60 Sfârșitul discuțiilor asupra proiectului pentru comitet			30.98 Proiect anulat	
40 Etapa de anchetă	40.00 Proiect de standard pentru anchetă publică (PA)	40.20 Ancheta publică inițiată	40.60 Sfârșitul anchetei publice		40.93 Decizie privind o nouă anchetă publică	40.98 Proiect anulat	
50 Etapa de aprobare	50.00 Proiect de standard (PS)	50.20 Proiect transmis către ISM		50.92 Proiect returnat către CT			50.99 Proiect de standard aprobat
60 Etapa de publicare			60.60 Standard publicat				
90 Etapa de examinare periodică		90.20 Standard supus examinării periodice	90.60 Sfârșitul perioadei de examinare		90.93 Standard confirmat		90.99 Standard anulat